

Süryani Kültüründe Yaşam Algısı

Hakikatin ve hayatın anlamını kelimelerin büyüğü çağrışımlarıyla anlatmaya çalışan, ürettikleriyle manevi yaralara merhem olmayı amaçlayan aziz Süryani malfonelerin/üstatlarının, kelimeler ve kalem erbaplarının, gönül doktorlarının hissiyatını anlamaya çalıştığımda **”İnsan, hak ve hakikate doğrulukla, yaratılanlara da ahlakla davrandığında insan olur”** gerçeğiyle yüz yüze kaldığımı sözlerimin başında özellikle vurgulamak istiyorum.

Antikite döneminde başlayan ve orta çağa (5-15 yüzyıl arası) kadar devam eden o yaşam sever Süryani üstatların yazınsal üretkenliğine göre, insanın maddi-manevi yönden büyümesi ve zenginleşmesi, sorumluluk alanındaki cömertliğine ve çalışma disiplinine bağlıdır. Hizmet odaklı düşünceyi özümsemişse, kutsal olan insan onuruna değer verir. Böylece ruhtan güç alır. Yaşam enerjisi benliğinin içinden akar ve benliğini ışık içinde tutar. Hizmet odaklı düşünceyi şiar edinmemişse, ruhtan güç almadığı için yaşam enerjisi aleyhine döner, benliğe (egoya) yenilir. Hizmet odaklı düşünce, daha fazlasını alabilmek için alınanları hayata -olduğu gibi katıksız bir şekilde- geri vermeyi zorunlu kılar. Maddi-manevi alınan -(ve sahip olunan)- her şey alıkonulursa, cimrilik ve tembellik yapılırsa, o alınanlar durgunlaşır. Zamanla değerini kaybeder ve yoksullaşmaya neden olur. Su değirmeni, kullandığı suyu tutmaya başlarsa, çok geçmeden o durgun suyun içinde boğulur. Ancak su serbest akarsa, suyun yarattığı enerji değirmen için bir değer olur. Öğütülen undan herkes faydalanır. Aynı şey insan için de geçerlidir. İlahi iradenin bedava verdiklerini öz yarar için, başkalarının faydası için, bireysel ve toplumsal huzur için hayata değer olarak aktarması, hayata geri vermesi gerekmektedir. Aksi takdirde su değirmeni gibi insan kendi suyunda boğulmaktan kurtulamayacaktır.

Ortak yaşamı yücelten bu anlayışa göre, esas mesele, maddenin alma arzusundan, mananın verme arzusuna yönelmektir. Akışın içinde, hizmet ederek hareket halinde olmaktır. Çünkü vermek ve tamamlamak ruhun özüdür. Yaşamak için oksijene ne kadar ihtiyaç varsa, biz insanların sevgiyle işleyişe pozitif katkı

sunması, hayatı/dünyayı olduğundan daha iyi yapması, zenginleştirmesi, akışa hizmet etmesi, devamlılık açısından hayati önemdedir. Gelinek noktada, rahat ve mutlu bir yaşam için buna çok ihtiyaç var. Bu bağlamda, içimizdeki iyiliği terk etmeden, kötülüğü zorlayan şartlara ve olaylara rağmen, hiçbir kötülüğe başvurmadan, vicdanların ve yüreklerin sesini güçlü tutmanın yolu, şaşmaz bir adaletten ve sağlam bir maneviyattan geçmektedir. Kendi ilahi hakikatimizi -sevgi olan özümüzü- hatırlamak bütün iyileşmelerin anahtarıdır. Bu hakikate yakınlaştıkça, insan onurunu koruyan, başkalarını kollayan doğal yeteneğimize daha çok yakınlaşırız. Bu şekilde gerçek arkadaşlığı/dostluğu/yoldaşlığı da daha iyi başarmış oluruz. Bu hakikati bilmeden, tanımadan, bilinenlerin, öğrenilenlerin başarıyla uygulanması mümkün değil. Zira hakikat insanın pusulasıdır. Onun için **”Hakikati bileceksiniz ve hakikat sizi özgürleştirecektir”** (Yuhanna 8:31) sözü söylenmiştir. İnsanın gönül aynası ne kadar saf, temiz, pürüzsüz ise, hakikati o kadar daha rahat anlayabilir, kavrayabilir. O kadar da özdenetim ruhuyla kendine daha rahat hâkim olur.

Farkındalık sahibi insanın değeri ve saygınlığı, tükettikleriyle değil, ürettikleriyle doğru orantılıdır. Hayata, topluma katkı sunmak, pozitif değer katmak, sorumlu düşünen insanın varoluş sebebidir. Aynı zamanda insanın gelişimine ve toplumsal kalkınmaya hizmet, ilahi hakikatlere ulaşmanın bir yöntemidir. Dolayısıyla geleceğe yönelik vizyonu olanlar, var olan kısıtlayıcı yaklaşımlardan sıyrılarak, rasyonel gerekliliklere göre, geleceği şekillendirmeye çaba göstermenin çabası içinde olmalıdır. İlahi hakikatlerin hayat bulması, hayat olması, ruhsal gelişime ve kalkınmaya hayat sunması, hakkaniyet ile geliştirilecek bağlara bağlı olduğunu unutmadan bunu yapabilmek, en büyük başarı ve mutluluk kaynağıdır.

Çalışma hayatında faydalı hizmet üretenleri görmek, yaptıklarına değer vermek, emeği anlamlandırmak, medeniyetin göstergesidir. Anlaşılmaq ve takdir edilmek, hoş bir duygu olsa da, insana yeni sorumluluklar yüklemektedir. Çünkü manevi benliğini keşfetmiş, kendini bulmuş, hayatın gayesini ve maksadını yakalamış

insana yapılan takdir, hem sorumluluk, hem motivasyon aşılacaktır. Hayatın ve değerlerin devamlılığı bakımından önemli olan bu yaklaşım, yaşam enerjisinin bollaşmasına neden olmaktadır. Bu yaklaşım, toplum yaşamında çok önemlidir. Çünkü samimi takdir, hem takdir edene, hem takdir edilene fayda sağlamaktadır. İyi niyetten türeyen yapıcı eleştiri kadar, samimi takdir de, insani gelişim ve sosyal olgunluk için gereklidir. Denildiği üzere, **“Yalnız susayan suyu aramaz, su da susuzluğunu dindirecek bir dudak arar.”**

Odak noktamız ihtiyaçlarımızı nasıl karşılayacağımız değil, adaleti/ilahi iradeyi yerine getirmek olduğunda, her gün tekrarladığımız **“nehve sebyonoğ / iraden olsun”** duasında olduğu gibi, gerekli olanların bize sağlanacağı bilinmelidir. **Bütün mesele, insanın kendisine ve başkasına değer vermesidir. Hizmetkâr güdülerle başkasını imkânlarla göre tamamlayabilmesidir.** Hayatın bütün alanlarında, özellikle birliktelik gerektiren ikili ilişkilerde, ortak çalışmalarda niyet çok önemlidir. Asıl ve kalıcı olan samimi niyettir. Kim nasıl niyet ederse, o niyeti kendisine yansıtılır. **“Niyetsiz eylem değersizdir, samimiyetsiz niyet ruhsuzdur”** sözü gayretlerin değil, niyetlerin önemini vurgulamaktadır. Unutulmasın ki, **“En yüksek ışığımıza göre yaşadığımızda bize daha fazla ışık verilecektir.”**

Bütün mesele yaşam yolculuğunda seyre dalarken, hizmet üretirken, üstünlük/bilgiçlik taslamadan, öz sevgiye, öz saygıya, özdenetime, öz şefkate odaklanarak ama tahakküme kaçmadan, ahlaki donanımları korumak, insani değerleri kaybetmemektir. Alınanları geri verme sürecinde yapılan hizmette, o yapılanlar insanın ruhuna dokunabilirse, o ruha ulaşabilirse; dilden dökülen de, yazıya işlenen de, hayata sunulan da aynı şekilde değerli ve anlamlı olacaktır. Çünkü yaşam bazen görev ve vazifedir. Görev ve vazife de yaşamdır. İkisini var eden enerji ise sevgidir. Sevgi, tüm iyi hasletlere mana ve değer katandır. Gerçek yaratıcı sevgide hiçbir negatif düşünce, anlam, niyet, eylem olmaz. Şayet olursa, ahlaki kötülük başlamış olur.

Günün sonunda herkes vicdanının toprağına gömüleceğinden, olumlu-olumsuz hayata ne veriyorsak, kendimize yaptığımız bir yatırımdır. Vicdanın bankası iflas etmeyen bir bankadır. Ne yapıyorsak, kendimize yapıyoruz. Çünkü insan kendisinden çıkan ışığın yansımasını yaşamaktadır/yaşayacaktır. Bilinmelidir ki, insanlar arası huzur ve istikrar, toplumsal uyum, insan onurunun ve bu onurdan doğan hakların samimi bir şekilde gözetilmesine; bu doğrultuda tutarlı bir anlam bütünlüğünün geliştirilmesine bağlıdır.

Sonuç olarak demem o ki, **ilahi sevginin dünyadaki temsilcisi olmak kadar büyük bir iş ve büyük bir sorumluluk olabilir mi?** Güzel bir bakış, bir tebessüm, bir söz insana can katar. Kötü bir bakış, bir söz, ağır bir davranış insanın dünyasını karartır, kalbini kırar. Çünkü insanın en güzel varlığı kalbidir, ruhudur. O kalp ve o ruh her daim anlayış ister!

Kadim bilgeliğin dediğı gibi, **“Ağacın kalitesi özünden, insanın kalitesi sözünden belli olur.”**

Yusuf Beğtaş

Süryani Dili-Kültürü ve Edebiyatı Derneğı Başkanı